

MARIJI GLAZERJEVI V SPOMIN

ERNA MEŠKO

Marija Glazer, roj. Robnik (31. avg. 1894 — 18. avg. 1980).
Fot. maja 1980

Vsako slovo ima v sebi nekaj težkega, nekaj bolečega. Spremlja ga skrb, ki je prežeta z negotovostjo, se bomo še sploh kdaj videli? Ko pa za vedno odhaja od nas nekdo, ki je bil še posebej blizu našemu srcu, tedaj se teža bolečine ne da izmeriti, edino čas na tanko prekrije odprto rano, ki pa vseeno tu in tam še zakrvavi.

Tako je dne 18. 8. 1980 vse prehitro odšla od nas Marija Glazerjeva.

Rodila se je 31. 8. 1894 na Lobnici na severni strani Pohorja, dobro uro nad Rušami, kot tretji otrok med sedmimi, zelo uglednima posestnikoma Ivanu Robniku in Ivani roj. Žunko, gospodarjema na Čandrovem. Bila je žena pohorskega pesnika prof. Janka Glazerja.

Poznala sem jo, kar se sama sebe zavedam. Prvo srečanje sega v leto 1917, ko je kot mlada žena pri Glazerjevih, na domu svojega moža, skrbela za šolsko kuhinjo med prvo svetovno vojno in sem tudi jaz tam kot »prvošolček« prejemala topel obrok, kajti do doma visoko na Smolniku sem imela skoraj dve uri hoda. Ko sem jo pozneje že kot dekle srečevala na raznih razstavah ali prireditvah, sem se vedno razveselila njenega prijaznega obraza, za katerim je bilo plemenito, razumevajoče srce.

Njen mož je v »Planinah ob meji« dne 23. 3. 1972 med drugim o sebi zapisal: »Meni je tla dalo Pohorje. Tu sem našel nov svet, še nedotaknjen, poln lepote, konkreten in svoj. Bil je moj od najzgodnejših let, ki se jih zavedam, ko me je oče jemal s seboj v svoj gozd, v svojo 'planino' in sem že pri žagi ure in ure strmel v živo žuborenje potoka in se naslajal ob vonju sveže urezanih desk. Še enkrat in še bolj intimno je ta svet postal moj pozneje, ko so moja pota na Pohorje postala moja pota k dekletu, poznejši ženi, ki je prav tako s Pohorja kakor jaz. Vse to me je postavilo na trdna, konkretna tla. Šele takrat sem se zavedel, da je pesniška beseda, beseda, ki je dobila nov pomen, ki je na novo dobila funkcijo, kakor jo je imela pri svojem rojstvu, da nekaj neposredno, prvobitno, prvinsko, zato živo izrazi, z lepoto jutra, svežega, rosnega. To me je obvarovalo, da nisem iskal novosti v velikih, bobnečih, papirnatih besedah, ki so bile takrat moderne.« Žena Marija mu je bila vse življenje zvesto ob strani tako v ljubezni kot ob delu. Sama zelo izobražena, je bila sposobna pomagati mu tudi pri njegovem poklicnem delu, pri takem, na primer, ko ga je lahko iz službe v študijski knjižnici v Mariboru nosil domov; npr. pri urejanju Časopisa za zgodovino in narodopisje je možu pri pregledovanju korekturnih pol vedno pomagala. Pa tudi sicer mu je bila vedno v pomoč. Sama je bila redna obiskovalka gledališča, koncertov, razstav; bila je članica francoskega krožka in ruskega tečaja. Ob sobotah in nedeljah pa je z velikim veseljem odhajala v svoj pohorski svet ali pa na domačijo v Rušah tam ob šumeči Lobnici, kjer ji je bilo najljubše opravilo delo na zemlji. Že 80-letna mi je nekoč rekla: »Veš, jaz še vsak dan nekaj prekopavam na vrtu, to me ohranja pri moči.« Bila je izreden človek,

neutrudna, požrtvovalna. Ljubila je delo in ga znala ceniti tudi pri drugih. V svojem bližnjem je iskala najprej človeka in hvaležna mu je bila za njegovo toplino. Druga svetovna vojna tudi njej ni prizanesla. 4. 7. 1941 je bila družina izseljena v Srbijo. Ob vsem hudem, kar je to morijo spremljalo, je bilo gotovo najhujše smrt sina Matije v partizanih, ko je dne 6. 4. 1945 padel v Bosni, v Brezoviku pri Brčkem. Marija je šla iskat njegov grob še tisto pomlad, a ga ni našla. Pozneje ga je poiskal Matijev vojni tovariš in so leta 1947 prepeljali posmrtno ostanke na ruško pokopališče. Po osvoboditvi, ko so se vrnili iz Srbije v Ruše, je bila spet vsa zagnana za vse dobro in pravično. Kot sekretarka AFŽ v Rušah je samoiniciativno skušala aktivirati ruške žene; skrbela je, da bi se jim širilo kulturno obzorje. Nekaj časa je vodila knjigarno v Rušah, ko pa se ji je rodil vnuk, se je spet omejila na delo doma. Kako je ljubila otroke! S kakim navdušenjem mi je ob vsakem srečanju pripovedovala o počutju pravnikov!

Njen dom je bil vedno odprt vsakomur, ki je bil potreben pomoči, nasveta ali tople besede. Bila je vse življenje odprta človek, z velikim razumevanjem za tegobe drugih. Ohranjala je stike z ljudmi, ki jih je v življenju srečevala, še posebej je rada hodila v Ljubljano na obletnice mature. Zadnje, 67. letnice, se je udeležila še v maju 1980. Še ob najinem zadnjem snidenju mi je pripovedovala, kako so njene sošolke vedno mislile, da bo postala pisateljica. Ko so bile na maturitetnem potovanju po zaslugi prof. Berceta tri dni v Benetkah, je o tem napisala navdušeno poročilo, ki je izšlo v Slovenskem narodu 1913. leta. Licejke so se udeleževale kulturnega življenja v takratni Ljubljani. Obiskale so npr. Cankarja na Rožniku, poslušale recitiranje Etbina Kristana. Se udeleževale (seveda na skrivaj) tudi sestankov prepovedovcev. Povsod je bila Marija med njimi.

Vseskozi je bila odlična učenka in posebno uspešna v jezikih. Po maturi bi bila rada nadaljevala študij, zlasti jo je mikala slavistika, a ni imela denarja za študij, ki bi trajal štiri leta. Šolala se je namreč iz dediščine, ki jo je prejela po vse prezigodaj umrlem očetu. Končno se je odločila za enoletni višji komercialni tečaj na Dunaju in nastopila službo v banki in Pragi. Izbruhnila je 1. svetovna vojna in zaradi negotovosti se je vrnila domov. Spomladi 1917 se je poročila. V srečnem zakonu sta se rodila dva otroka. Sin Matija, ki je bil študent kemije na tehniki v Ljubljani in hčerka Alenka, profesorica slavistike.

Marija Glazerjeva v življenju res ni mogla doseči tega, za kar je imela sposobnosti, a njeno toplo čustvo do sočloveka, njena odzivnost, neskončna požrtvovalnost, pravičnost in poštenost so zdaleka prekašale intelektualne sposobnosti.

Do zadnjega utripa svojega srca je bila duhovno prisebna. Ves čas je spremljala kulturno dogajanje pri nas. Dosti je brala in imela izvrstnen občutek za pristnost in umetniško vrednost dela. Bila je redna bralka časopisja in vrste revij, med katerimi pa ji je bil najbolj pri srcu Planinski vestnik, kot mi je že pred leti sama dejala, zato se mi zdi prav, da sem ji napisala nekrolog v Planinski vestnik, ki je naš prijatelj, kadar nismo v gorah. Bil je tudi njen, prinašal ji je veselje.

Planine je neizmerno ljubila, posebno še njen rodni pohorski svet. Zdaj počiva ob njegovem vznožju in pohorski gozdovi ji pojo nesmrtno melodijo...

SPOMINJANJE OB ODPRTI KNJIGI

MILAN VOŠANK

Tista dva dneva v juliju 1979, v steni okamnele ostrice kopja, v kamnitem zublju lepote, veselja, strahu in tesnobe ob pogledu obenem, v Druju, v jugozahodnem — Bonattijevem stebri, se mi vedno znova vračata v spomin podoživljanje in vnovično živetje. Vrv sva si delila z dobrim prijateljem Davorinom Žagarjem, potem ko sva se odločila za to goro ob sestopanju z poledenelega Trioleta, ko naju niso znali zvabiti več drugi, nekateri še večji in mogočnejši vrhovi, ko naju je granitna konica vlekla k sebi kakor simpatična ženska.

Hotel sem v Dru. Že dve leti nazaj sem si ga ogledoval in upal vanj kakor Prešeren v Julijo v svojih sonetih. Želel sem si tega vročega granita, nisem se mogel več upirati močnim čustvom. Toda potem, ko sva na večer prišla pod goro, ko sva slišala, kako je padalo kamenje, naju je postalo strah. Spomnila sva se vseh besed in zapisov prijateljev o divjem vstopnem ozebniku, o slepečih ognjenih nevihtnih strelah... Vendar sva v njihovih besedah in stavkih našla tudi dovolj lepote in sreče. Tudi zato sva šla